

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 467

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 21 iunie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
894.	— Ordin al ministrului finanțelor publice privind completarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 450/2016 pentru aprobarea Procedurii de corectare a erorilor cuprinse în situațiile financiare anuale și raportările contabile anuale depuse de operatorii economici și persoanele juridice fără scop patrimonial	2
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 25 din 10 aprilie 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	3–8
	Decizia nr. 33 din 15 mai 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	9–16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE

ORDIN

privind completarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 450/2016 pentru aprobarea Procedurii de corectare a erorilor cuprinse în situațiile financiare anuale și raportările contabile anuale depuse de operatorii economici și persoanele juridice fără scop patrimonial

Având în vedere prevederile art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Art. I. — Procedura de corectare a erorilor cuprinse în situațiile financiare anuale și raportările contabile anuale depuse de operatorii economici și persoanele juridice fără scop patrimonial, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 450/2016, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 12 aprilie 2016, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La punctul 3, după litera a) se introduce o nouă literă, litera a1), cu următorul cuprins:

„a1) codului unic de înregistrare al entității raportoare;”.

2. La punctul 3, după litera c) se introduce o nouă literă, litera c1), cu următorul cuprins:

„c1) indicatorilor raportați prin formularul «Bilanț»/«Situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii», dacă valoarea acestor indicatori poate fi dovedită de alte documente (de exemplu, act constitutiv, contracte etc.) și acest aspect este cuprins în declarația pe propria răspundere de la pct. 6;”.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Viorel Ștefan

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 25

din 10 aprilie 2017

Dosar nr. 3.970/1/2016

Ionel Barbă — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului

Viorica Trestianu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Decebal Constantin Vlad — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Eugenia Ion — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Mariana Constantinescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Emanuel Albu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Claudia Marcela Canacheu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Ana-Hermina Iancu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Liliana Vișan — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul dosarului este constituit conform dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 274 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de domnul judecător Ionel Barbă, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent la Secțiile Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 276 din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 38.427/3/2015, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Cum se interpretează dispozițiile art. 54 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește sfera cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat,

respectiv posibilitatea de decontare a acestora între autoritățile administrației publice locale?”

Magistratul-asistent prezintă referatul cu privire la obiectul sesizării, arătând că, la solicitarea instanței supreme, unele instanțe de judecată au transmis hotărâri judecătorești și puncte de vedere cu privire la chestiunea de drept în discuție; se arată, de asemenea, că a fost depus la dosar raportul întocmit de judecătorul-raportor, act care, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, a fost comunicat părților, dintre care numai intimata-pârâtă D.G.A.S.P.C. Sector 1 București și-a exprimat punctul de vedere.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 30 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 38.427/3/2015, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Cum se interpretează dispozițiile art. 54 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 448/2006*), în ceea ce privește sfera cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat, respectiv posibilitatea de decontare a acestora între autoritățile administrației publice locale?”

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investirii instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2. Prin acțiunea înregistrată, prin declinare de competență, pe rolul Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, reclamanta D.G.A.S.P.C. Sector 2 București a solicitat, în contradictoriu cu pârâtii D.G.A.S.P.C. Sector 1 București și Consiliul Local al Sectorului 1 București, obligarea acestora la plata sumei de 22.254 lei, pentru perioada ianuarie—aprilie 2012, reprezentând prestații sociale pentru copii proveniți de pe raza sectorului 1 București și aflați în îngrijire în centrele din subordinea reclamantei.

3. În motivarea acțiunii reclamanta a arătat că, în centrele aflate în subordinea sa, beneficiază de îngrijire copii proveniți de pe raza sectorului 1, unitate care a refuzat preluarea lor, invocând depășirea capacităților sale.

4. Prin Sentința civilă nr. 8.745 din 7 decembrie 2015, Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a respins acțiunea reclamantei ca nefondată.

5. Instanța de fond a reținut, în esență, că actul normativ în temeiul căruia autoritatea locală reclamantă a calculat și a demarat procedura de realizare a creanței împotriva pârâtelor

este Hotărârea Consiliului Local al Sectorului 2 nr. 93/2011, însă prevederile art. 3 din acest act administrativ cu caracter normativ au fost anulate pe calea unei acțiuni directe, prin Decizia civilă nr. 10.770/2013, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești — Secția de contencios administrativ și fiscal.

6. De asemenea, nici Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 272/2004*), nu prevede în mod expres faptul că se suportă cheltuielile de întreținere a acestor persoane de autoritatea de la domiciliul beneficiarului. Tocmai de aceea a fost necesară menționarea posibilității de a încheia protocoale cu autoritatea de la domiciliul minorului, adică pentru a exista un temei ca aceasta din urmă să achite sumele convenite. În acest sens sunt prevederile art. 2 lit. c) pct. 7 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.434/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul-cadru*).

7. Mai mult, a arătat instanța de fond, potrivit art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006, finanțarea centrelor publice în care sunt îngrijite persoane cu handicap se face din bugetele proprii ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, pe teritoriul cărora funcționează acestea. Totodată, dispozițiile art. 17 din același act normativ, la fel ca și cele ale art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție specială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat (*Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005*), prevăd că finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale.

8. Reclamanta a declarat recurs împotriva sentinței pronunțate de instanța de fond, susținând că aceasta a fost dată cu aplicarea greșită a prevederilor legale aplicabile în speță.

III. Dispozițiile legale supuse interpretării

9. Legea nr. 448/2006:

„Art. 54 — (1) Persoana cu handicap are dreptul să fie îngrijită și protejată într-un centru din localitatea/județul în a cărei/cărui rază teritorială își are domiciliul sau reședința.

(2) Finanțarea centrelor publice se face din bugetele proprii ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, pe teritoriul cărora funcționează acestea.

(3) În cazul în care nevoile individuale ale persoanei cu handicap nu pot fi asigurate în condițiile prevăzute la alin. (1), persoana cu handicap poate fi îngrijită și protejată într-un centru aflat în altă unitate administrativ-teritorială.

(4) Decontarea cheltuielilor dintre autoritățile administrației publice locale se face în baza costului mediu lunar al cheltuielilor efectuate în luna anterioară de centrul în care persoana cu handicap este îngrijită și protejată.

(5) Modalitatea de decontare va fi stabilită prin normele metodologice*) de aplicare a prevederilor prezentei legi.”

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

A) *Recurrenta-reclamantă* a arătat că pârâțul Consiliul Local al Sectorului 1 București are calitate procesuală pasivă, care izvorăște din calitatea sa de ordonator principal de credite pentru D.G.A.S.P.C. Sector 1, având în vedere prevederile art. 33 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007, cu modificările și completările ulterioare (*Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006*), care precizează explicit faptul că: „Obligația de decontare a

cheltuielilor prevăzute la alin. (1) revine consiliului județean sau consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București în a căru/cărui rază teritorială își are domiciliul persoana cu handicap, prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului.”

10. Hotărârile „privind stabilirea costului mediu anual/copil (...)” sunt emise cu aprobarea consiliului județean/local, în conformitate cu prevederile Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 215/2001*). În calitate de autoritate publică locală, Consiliul Local al Sectorului 1 gestionează fonduri ale D.G.A.S.P.C. Sector 1, astfel că în cauza dedusă judecătii are calitate procesuală pasivă, fiind titular al obligației de a suporta cheltuielile serviciilor sociale prestate de către beneficiarii aflați în centrele de asistență socială și protecția copilului, alături de D.G.A.S.P.C. Sector 1, în a cărei rază teritorială își are domiciliul persoana cu handicap.

11. Majoritatea debitorilor ce au obligația de a suporta cheltuielile născute din prestațiile sociale acordate copiilor/tinerilor înțeleg să se prevaleze în apărarea lor de existența sau nu a unor protocoale, deși acordarea directă a acestor servicii este dovedită și nu poate fi tăgăduită, iar creanța născută din acordarea serviciilor este certă, lichidă și exigibilă.

B) *Intimata-pârâtă* D.G.A.S.P.C. Sector 1 București a arătat că, față de prevederile legale incidente (*Legea nr. 272/2004*, *Legea nr. 448/2006*, *Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005*, *Legea educației naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare), intenția legiuitorului a fost clară în ceea ce privește suportarea costurilor serviciilor sociale prestate către beneficiarii — persoane cu handicap — aflați în îngrijire în centrele de asistență socială și protecție socială. În concret, finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale, motiv pentru care nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind interpretarea dispozițiilor legale, respectiv pentru stabilirea titularului obligației de a suporta costurile serviciilor sociale prestate către beneficiarii încadrați în grad de handicap aflați în îngrijire în centrele de asistență socială și protecția copilului.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

12. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, reținând următoarele: este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; soluționarea cauzei depinde de lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor legale ce constituie obiectul sesizării; chestiunea de drept este nouă și asupra ei Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre; problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici al unei alte sesizări, în condițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

13. Obiectul sesizării îl constituie o problemă de drept veritabilă, adică aceea a stabilirii titularului obligației de a suporta costurile serviciilor sociale prestate către beneficiarii încadrați în grad de handicap, aflați în îngrijire în centrele de asistență socială și protecția copilului; caracterul problematic al chestiunii de drept rezultă din modalitățile diferite de interpretare a dispozițiilor art. 54 din Legea nr. 448/2006, față de care s-a constatat că există divergențe în practica judiciară în corelarea cu celelalte dispoziții legale în vigoare, iar aceste neclarități împiedică interpretarea și aplicarea lor în mod unitar.

14. O lămurire a problemei de drept ce constituie obiectul sesizării nu rezultă nici din considerentele Deciziei nr. 13 din

22 iunie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 690 din 11 septembrie 2015).

B. *Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării*

15. Instanța de trimitere, Curtea de Apel București, a arătat că un prim aspect ce se impune a fi dezlegat privește sfera cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat și sunt relevante următoarele dispoziții normative:

— art. 46 din Legea nr. 272/2004;

— art. 16 alin. (6) și (7), art. 17, art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006;

— art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005;

— anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005.

16. În opinia instanței de trimitere, sfera cheltuielilor prevăzute de art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 include nu numai cheltuielile aferente procesului de învățământ, ci și pe cele ocazionate de întreținerea copiilor cu cerințe educative speciale, care beneficiază de servicii de îngrijire și găzduire.

17. Al doilea aspect ce urmează a fi clarificat vizează *posibilitatea de decontare a cheltuielilor analizate între autoritățile administrației publice locale*.

18. Instanța de trimitere a apreciat că, pe această chestiune, prezintă relevanță următoarele dispoziții normative:

— art. 54 alin. (4) și (5) din Legea nr. 448/2006;

— art. 12 alin. (3) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 515/2003, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța Guvernului nr. 68/2003*);

— art. 2 lit. c) din Regulamentul-cadru.

19. În concepția instanței de trimitere, în lipsa unui protocol sau a unei convenții, nu există temeii legal pentru a se suporta cheltuielile aferente serviciilor sociale prestate către beneficiari, în regim de internat, de către unitatea administrativ-teritorială în care aceștia își au domiciliul.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale și opiniile exprimate de acestea

20. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin Decizia nr. 13 din 22 iunie 2015, a stabilit că, „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. f) și art. 10 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 94 și 95 din Codul de procedură civilă, litigiile având ca obiect acțiuni prin care se solicită de către o direcție generală de asistență socială și protecția copilului obligarea unui consiliu județean sau local ori a unei alte direcții generale de asistență socială și protecția copilului la suportarea cheltuielilor de întreținere pentru persoane care beneficiază de măsuri de protecție prevăzute de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt de competența instanțelor de contencios administrativ”.

21. De asemenea, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 54 din Legea nr. 448/2006 s-a pronunțat Secția a II-a civilă a instanței supreme, prin Decizia nr. 1.189 din 23 iunie 2016.

22. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, unele instanțe de judecată au transmis hotărâri judecătorești și puncte de vedere, din examinarea cărora se desprind următoarele orientări jurisprudențiale:

A) Cele mai multe instanțe au considerat că, în situația copiilor cu dizabilități, devin incidente prevederile speciale ale

art. 16 și 17 din Legea nr. 448/2006, potrivit cărora finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale și indiferent de natura cheltuielii (cheltuială aferentă procesului de învățământ sau ocazionată de întreținerea copiilor cu cerințe educative speciale, care beneficiază de servicii de îngrijire și găzduire), în lipsa unei/unui înțelegeri/protocol între serviciile publice de asistență socială.

23. În acest sens s-au pronunțat și au opinat următoarele instanțe: Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal (Decizia nr. 1.548 din 16.03.2015, Decizia nr. 1.860 din 31.03.2016, Decizia nr. 843 din 6.04.2011); Curtea de Apel Constanța (Decizia nr. 16 din 5.09.2016, pronunțată de Secția I civilă, complet specializat pentru cauze minore și familie; Decizia nr. 409 din 1.04.2014, pronunțată de Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal); Curtea de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal (Decizia nr. 1.186 din 6.04.2016, Decizia nr. 190 din 27.01.2016, Decizia nr. 1.145 din 6.04.2016, Decizia nr. 103 din 13.01.2014); Tribunalul Galați — Secția de contencios administrativ și fiscal (opinia judecătorilor); Tribunalul Dâmbovița — Secția de contencios administrativ și fiscal (opinia judecătorilor); Tribunalul Buzău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (opinia judecătorilor).

24. În sprijinul acestei orientări s-a reținut, în esență, că în cazul finanțării învățământului special pentru copiii/tinerii cu cerințe speciale operează o reglementare aparte, determinată de situația specială a copilului cu probleme speciale și pentru care legiuitorul a prevăzut că suportarea cheltuielilor legate de găzduire, asigurarea hranei zilnice, îngrijire primară, pregătire școlară, orientare profesională se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale; în această situație, legea nu a mai prevăzut obligația unei decontări bugetare, iar aplicarea dispozițiilor art. 54 din Legea nr. 448/2006 este exclusă, pentru că, în acest caz special, legiuitorul a prevăzut explicit sursa de finanțare în cuprinsul art. 17 din aceeași lege și art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005.

B) Într-o altă orientare, izolată din punct de vedere jurisprudențial, s-a apreciat că există posibilitatea de decontare a cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat între autoritățile administrației publice locale, față de faptul că raporturile juridice create între două direcții generale de asistență socială și protecția copilului implicate în furnizarea serviciului de asistență socială, în modalitățile prevăzute de prevederile art. 54 din Legea nr. 448/2006, au ca obiect furnizarea de către una dintre părți a unor servicii sociale pentru îngrijirea și protecția persoanelor cu handicap.

25. În acest sens s-au pronunțat și au opinat următoarele instanțe: Curtea de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Decizia nr. 1.939 din 25.11.2016); Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal (opinia judecătorilor); Tribunalul Ialomița (opinia judecătorilor); Tribunalul Prahova — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (opinia judecătorilor).

26. S-a susținut, în esență, că dispozițiile art. 54 din Legea nr. 448/2006 nu disting între cheltuielile aferente activităților de educație desfășurate în centrele pentru persoanele cu handicap și cheltuielile aferente îngrijirii și protejării persoanelor cu handicap, motiv pentru care există posibilitatea decontării acestora între autoritățile administrației publice locale, conform Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006.

27. Potrivit art. 34 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006, de la data publicării normelor metodologice, admiterea persoanelor cu handicap în centrele rezidențiale publice din alt județ decât cel de domiciliu se face numai la solicitarea conducătorului direcției generale de asistență socială și protecția copilului din unitatea administrativ-teritorială în care persoana cu handicap își are domiciliul, cu respectarea formalităților prevăzute de același articol; solicitarea trebuie să cuprindă acordul direcției generale de asistență socială și protecția copilului de a achita costul mediu lunar de cheltuieli stabilit pentru respectivul centru rezidențial în care urmează să fie admisă persoana cu handicap.

C) Un punct de vedere distinct au formulat judecătorii din cadrul Tribunalului Ilfov, în opinia cărora, din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 53 alin. (4) și art. 54 din Legea nr. 448/2006, precum și a prevederilor art. 33 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2016, rezultă că art. 54 din lege nu se referă la sfera cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat, neexistând posibilitatea decontării unor astfel de cheltuieli între autoritățile administrației publice locale; cheltuielile pentru învățământul special și special integrat sunt suportate din bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, și nu din bugetele autorităților administrației publice locale.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

28. Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 62 din 16 februarie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 5 mai 2016), a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 54 alin. (4) din Legea nr. 448/2006.

VIII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și Curții de Justiție a Uniunii Europene

29. În jurisprudența instanțelor europene nu au fost identificate decizii relevante în privința chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării.

IX. Răspunsul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

30. Prin Adresa nr. 2.539/C/4611/III-5/2016 din 20 ianuarie 2017, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

31. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite, cumulativ, condițiile prevăzute de art. 519 din același cod, pentru declanșarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

32. Examinând sesizarea, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită, constată următoarele:

33. Înainte de cercetarea în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept trebuie să analizeze dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

34. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea

solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

35. Din cuprinsul prevederilor legale citate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată;

— instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului;

— soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;

— chestiunea de drept aflată în discuție să fie nouă;

— chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

36. Procedând la analiza admisibilității sesizării, instanța supremă constată că primele trei condiții mai sus enunțate sunt îndeplinite, întrucât Curtea de Apel București — Secția de contencios administrativ și fiscal este legal investită cu soluționarea recursului împotriva unei sentințe pronunțate de Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, iar decizia ce urmează a fi pronunțată este definitivă, potrivit dispozițiilor art. 634 alin. (1) pct. 5 din Codul de procedură civilă.

37. Prioritar verificării îndeplinirii condiției referitoare la caracterul determinant al chestiunii de drept pentru soluționarea cauzei pe fond se impune reliefaarea contextului care a generat întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin identificarea obiectului litigiului, prin prezentarea succintă a cadrului factual și juridic al acțiunii în contencios administrativ, precum și al soluției pronunțate de prima instanță.

38. Reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 București a chemat în judecată pe pârâții Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 1 București și Consiliul Local al Sectorului 1 București, solicitând să se dispună obligarea pârâților la plata sumei de 22.254 lei, reprezentând contravaloarea prestațiilor sociale acordate copiilor proveniți de pe raza sectorului 1 București care s-au aflat în îngrijire în centrele din subordinea reclamantei, în perioada ianuarie—aprilie 2012.

39. În motivarea în fapt a acțiunii, reclamanta a arătat că a procedat la preluarea minorilor în centrele aflate în subordinea sa, întrucât pârâta a invocat depășirea capacităților sale.

40. În drept, reclamanta și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile Legii nr. 272/2004.

41. Pârâta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 1 București a formulat întâmpinare, în care a arătat că este vorba despre 5 copii cu diferite grade de handicap școlarizați în regim de internat în centre aflate pe raza teritorială a sectorului 2 București.

42. Instanța de fond a respins acțiunea reclamantei, cu motivarea că, în raport cu prevederile Legii nr. 272/2004 și ale art. 17 din Legea nr. 448/2006, finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale.

43. Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că de lămurirea chestiunii de drept reprezentate de interpretarea dispozițiilor art. 54 din Legea nr. 448/2006 nu depinde soluționarea pe fond a litigiului.

44. Cu titlu prealabil se impun a fi făcute scurte considerații cu privire la cadrul normativ aplicabil pretenției deduse judecății.

45. Potrivit dispozițiilor art. 46 alin. (1)—(4) din Legea nr. 272/2004, forma în vigoare în perioada de referință (ianuarie—aprilie 2012):

„(1) Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale.

(2) Copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale.

(3) Îngrijirea specială trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copiilor cu handicap. Îngrijirea specială constă în ajutor adecvat situației copilului și părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul și se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru facilitarea accesului efectiv și fără discriminare al copiilor cu handicap la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire, în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum și la orice alte activități apte să le permită deplina integrare socială și dezvoltare a personalității lor.

(4) Organele de specialitate ale administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare dezvoltării serviciilor destinate satisfacerii nevoilor copiilor cu handicap și ale familiilor acestora în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.”

46. În conformitate cu dispozițiile art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare: „Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.”

47. În art. 6 din Legea nr. 448/2006 sunt menționate drepturile acordate persoanelor cu handicap, printre care:

„b) educație și formare profesională; (...)

d) asistență socială, respectiv servicii sociale și prestații sociale; (...).”

48. Dreptul la educație al persoanelor cu handicap este reglementat în cap. II secțiunea a 2-a, intitulată „Educație”, din Legea nr. 448/2006; prevederile legale din această secțiune, incidente cu privire la subiectul analizat, sunt următoarele:

— „Art. 16. — (...)

(2) Educația persoanelor cu handicap se realizează prin:

a) unități de învățământ special;

b) integrarea individuală în unități de învățământ de masă, inclusiv în unități cu predare în limbile minorităților naționale;

c) grupe sau clase speciale compacte, integrate în unități preșcolare și școlare de masă;

d) servicii educaționale prin cadrele didactice itinerante/de sprijin;

e) școlarizare la domiciliu până la absolvirea studiilor liceale, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani, prin grija Ministerului Educației Naționale;

f) educația «la patul de spital», pe durata spitalizării;

g) alternative educaționale.

(3) Formele de învățământ enumerate la alin. (2) se pot desfășura și în limbile minorităților naționale.

(4) Accesul în unitățile de învățământ al copiilor cu dizabilități, inclusiv al celor cu handicap, precum și al celor cu dificultăți de adaptare școlară se realizează prin hotărâre a comisiei pentru

protecția copilului, care eliberează certificatul de orientare școlară și/sau profesională, pe baza raportului de evaluare complexă întocmit de serviciul de evaluare complexă din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale, ale sectoarelor municipiului București.

(5) Pentru formele de educație prevăzute la alin. (2) lit. d)—f) sunt necesare recomandarea comisiei interne de evaluare continuă și cererea părinților.

(6) Unitățile de învățământ special sunt formate din: școală specială, cantină și, după caz, internat școlar, în condițiile legii.

(7) Elevii cu handicap beneficiază gratuit de masă și cazare în internatele școlare.”

— „Art. 17. — Finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale.”

49. Dispoziții similare se regăsesc în art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005, conform căreia „Finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale, și din bugetele locale ale sectoarelor municipiului București”.

50. De asemenea, în anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1.251/2005 se precizează următoarele:

„A. Drepturi ale copiilor/elevilor/tinerilor care sunt școlarizați în sistemul de învățământ special și special integrat

a) Copiii/Elevii/Tinerii cu cerințe educative speciale în învățământul special și special integrat au dreptul la rechizite școlare, precum și la o alocație zilnică de hrană pentru întreaga perioadă a programului școlar.

b) Copiii/Elevii/Tinerii cu cerințe educative speciale din învățământul special și special integrat, care se află în sistemul de protecție socială, primesc drepturile menționate la lit. a) prin unitatea de învățământ la care sunt înscriși, pe toată durata cursurilor școlare, și prin sistemul de protecție socială, în vacanțe, sâmbăta și duminica. (...)

B. Finanțarea drepturilor menționate la lit. A se face pentru toți copiii/elevii/tinerii cu cerințe educative speciale care urmează o formă de școlarizare, inclusiv pentru cei care, pe perioada școlarizării, locuiesc în internatul unității de învățământ sau frecventează centrul de pedagogie curativă, centrul de educație, centrul de zi etc. (...).”

51. Din interpretarea dispozițiilor normative anterior citate rezultă că finanțarea învățământului special și special integrat, respectiv a internatelor școlare — cum sunt cele de pe raza sectorului 2 București, unde au învățat cei 5 tineri pe perioada anului școlar 2012 — se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale.

52. În altă ordine de idei se constată că serviciile și prestațiile sociale acordate persoanelor cu handicap sunt reglementate în cap. III al Legii nr. 448/2006, iar secțiunea a IV-a din acest capitol se referă la centrele pentru persoanele cu handicap. Art. 54 din lege vizează modalitatea de finanțare a centrelor de zi și centrelor rezidențiale în care poate fi îngrijită și protejată persoana cu handicap.

53. Plasarea art. 54 în cadrul acestei secțiuni a Legii nr. 448/2006 vine să demonstreze faptul că acesta are un alt obiect de reglementare, respectiv că nu se referă la finanțarea dreptului la educație, după cum a opinat instanța de trimitere.

54. Cu alte cuvinte, art. 54 din Legea nr. 448/2006 nu se referă la cheltuielile finanțate pentru învățământul special și special integrat de care beneficiază copiii/elevii/tinerii cu cerințe

educative speciale și, ca atare, nu se poate vorbi despre posibilitatea decontării unor astfel de cheltuieli între autoritățile administrației publice locale.

55. Așadar, textul legal aflat în discuție nu este incident în speța în care s-a formulat sesizarea supusă analizei.

56. În ceea ce privește condiția noutății chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării, se impun o serie de clarificări.

57. În primul rând, în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a considerat că această condiție, referitoare la „noutate”, este diferită de cea care impune ca asupra respectivei chestiuni Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și ca aceasta să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii (Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014).

58. În al doilea rând, în lipsa din cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă a unei definiții a „noutății” chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia, s-a considerat că rămâne atributul Înaltei Curți de Casație și Justiție, sesizată cu pronunțarea unei hotărâri prealabile, să hotărască dacă problema de drept a cărei dezlegare se solicită este nouă.

59. Analizând problema de drept ce face obiectul prezentei proceduri, instanța supremă apreciază că aceasta nu îndeplinește condiția noutății.

60. Astfel, data adoptării Legii nr. 448/2006 (6 decembrie 2006), lege pe care se întemeiază acțiunea în pretenții, relevă că problema de drept supusă analizei nu este nouă. Fără a absolutiza criteriul vechimii și fără a-l raporta în mod exclusiv la data adoptării actului normativ supus analizei, se poate constata că, sub acest aspect, sunt importante existența și dezvoltarea unei jurisprudențe continue și constante în această materie. Într-adevăr, noutatea unei chestiuni de drept poate fi generată nu numai de o reglementare nou-intrată în vigoare, ci și de una veche, dar, în acest din urmă caz, doar dacă o instanță este chemată să se pronunțe asupra acesteia pentru prima dată. Așadar, caracterul de noutate se pierde, pe măsură ce problema de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, iar opiniile minoritare nu pot constitui temei pentru declanșarea mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile.

61. În acest context trebuie arătat că din examinarea hotărârilor judecătorești depuse la dosarul cauzei rezultă că există deja o jurisprudență a instanțelor asupra problemei de drept supuse dezbaterii, problemă care a primit o rezolvare ce se regăsește în majoritatea soluțiilor pronunțate cu privire la acest aspect.

67. Pentru considerentele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 38.427/3/2015, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Cum se interpretează dispozițiile art. 54 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește sfera cheltuielilor finanțate pentru învățământul special și special integrat, respectiv posibilitatea de decontare a acestora între autoritățile administrației publice locale?” Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Pronunțată în ședința publică din data de 10 aprilie 2017.

p. PREȘEDINTELE SECȚIEI DE CONTENCIOS
ADMINISTRATIV ȘI FISCAL,
judecător **EUGENIA MARIN**

62. Or, finalitatea procedurii hotărârii prealabile, astfel cum aceasta rezultă din dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, este de a elimina riscul apariției unei practici neunitare, printr-o rezolvare de principiu a unei probleme de drept esențiale și controversate.

63. Pentru ca mecanismul procedural în discuție să nu fie deturnat de la scopul evitării practicii judiciare neunitare și utilizat pentru tranșarea în concret a aspectelor litigioase aflate pe rolul instanței de trimitere, instanța supremă trebuie chemată să dea chestiunii de drept o rezolvare de principiu. Altfel spus, în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept importantă care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate de interpretare suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării.

64. Or, așa cum s-a arătat mai sus, examinarea datelor comunicate de către curțile de apel arată că există deja practică judiciară în materie, cvasiunitară, instanțele naționale pronunțând, în majoritate covârșitoare, cu excepția Curții de Apel Ploiești, același tip de soluții, prin care au stabilit că, în raport cu dispozițiile art. 16 și 17 din Legea nr. 448/2006, finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale și indiferent de natura cheltuielii.

65. Rezultă deci că nu este vorba de o chestiune de drept controversată, susceptibilă de a genera interpretări diferite, în egală măsură de pertinente, care să necesite pronunțarea unei hotărâri prealabile; ca atare, și din această perspectivă sesizarea formulată de Curtea de Apel București nu este admisibilă, nefiind permis ca mecanismul procedural prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă să fie transformat într-o procedură dilatorie, de natură a întârzia inutil cursul procesului.

66. În considerarea argumentelor expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că mecanismul de unificare a practicii judiciare, reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, nu poate fi valorificat, atât timp cât legiuitorul a stabilit, prin condițiile restrictive de admisibilitate, rolul unificator al instituției juridice a hotărârii prealabile numai în scopul preîntâmpinării apariției unei practici neunitare, printr-o rezolvare de principiu a unei veritabile probleme de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective.

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 33

din 15 mai 2017

Dosar nr. 4.105/1/2016

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Doina Popescu	— pentru președintele delegat al Secției I civile
Rodica Dorin	— pentru președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	— judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negriță	— judecător la Secția I civilă
Sorinela Alina Macavei	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Marian Budă	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Paulina Lucia Brehar	— judecător la Secția a II-a civilă
Emanuel Albu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Viorica Trestianu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 4.105/1/2016 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 42.999/3/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost

comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecării atât de către apelantul-reclamant, cât și de către intimata-pârâtă. La dosar au fost transmise hotărârile judecătorești relevante, identificate de instanțele naționale, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, prin Încheierea din data de 28 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 42.999/3/2015, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept privind interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii (*Legea nr. 125/2014*), prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014 (*Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014*), în sensul de a se stabili dacă se recuperează sau nu sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin *Cererea* înregistrată pe rolul Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale cu nr. 27.151/3/2015, reclamantul a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Casa de Pensii a Municipiului București, anularea Deciziei din data de 30 aprilie 2015 prin care s-a anulat Decizia de pensie din 28 august 2014, ca urmare a pronunțării Deciziei civile nr. 118 din 10 februarie 2015 de către Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă.

3. Prin *Cererea completatoare* formulată la data de 16 noiembrie 2015, reclamantul a formulat contestație împotriva deciziei privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie de serviciu din data de 26 octombrie 2015, prin care i s-a imputat suma de 322.909 lei, reprezentând drepturi plătite și încasate necuvenit în perioada octombrie 2014 — februarie 2015.

4. În *motivarea* cererii reclamantului a arătat că suma imputată de pârâtă — 322.909 lei, plătită în luna octombrie 2014, include și diferențele corespunzătoare unei perioade ulterioare lunii octombrie 2014, însă, din acest total, suma de 289.695 lei reprezintă drepturi aferente perioadei 1 septembrie 2010—1 octombrie 2014.

5. În opinia reclamantului, suma de 289.695 lei intra sub incidența Legii nr. 125/2014, fiindu-i în mod nelegal imputată prin decizia de debit. Reclamantul a invocat dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

6. Prin *Încheierea de ședință din data de 23 noiembrie 2015, Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus disjungerea cererii completatoare, formându-se un nou Dosar cu nr. 42.999/3/2015 ce face obiectul prezentei cauze.*

7. Prin *Sentința civilă nr. 739 din 25 ianuarie 2016, Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a respins contestația ca neîntemeiată, apreciind că pârâta era îndrituită să recupereze de la reclamant sumele imputate reprezentând drepturi încasate necuvenit, conform dispozițiilor art. 179 și art. 181 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 263/2010).*

8. Prin *Cererea de apel înregistrată pe rolul Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru conflicte de muncă și asigurări sociale, la data de 11 august 2016, în Dosarul nr. 42.999/3/2015, apelantul-reclamant a solicitat anularea sentinței apelate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, arătând că, deși prima instanță a invocat dispozițiile art. 179 alin. (4) din Legea nr. 263/2010, nu a avut în vedere faptul că prin Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare au fost amnistiate debitele corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, așa cum este și debitul din prezenta cauză, constituit în mare parte din drepturi aferente perioadei septembrie 2010—octombrie 2014.*

9. Prin *Întâmpinarea* depusă la dosar la data de 21 septembrie 2016, intimata-pârâtă Casa de Pensii a Municipiului București a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

10. Pe fondul cauzei, intimata a considerat că sumele imputate apelantului nu intră sub incidența Legii nr. 125/2014, invocând în acest sens dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, precum și art. 5 și art. 10 din normele metodologice de aplicare a acestei legi.

11. *La termenul de judecată din 28 noiembrie 2016, din oficiu, Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a pus în discuția părților necesitatea și admisibilitatea sesizării instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu acestei chestiuni de drept.*

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

12. Prin *Încheierea de sesizare* din data de 28 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 42.999/3/2015, Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a constatat îndeplinite cerințele de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele aspecte:

13. Cauza se află pe rolul unui complet al Curții de Apel București, care judecă în ultimă instanță.

14. De dezlegarea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a procesului. Astfel, modul de interpretare a dispozițiilor legale în discuție constituie însăși problema de drept a speței, antamând atât obiectul, cât și cauza juridică a cererii.

15. În fapt, apelantul a fost beneficiarul unei pensii de serviciu, drepturile sale de pensie fiind recalculat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 119/2010 privind stabilirea

unor măsuri în domeniul pensiilor, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 119/2010*), ale Hotărârii Guvernului nr. 737/2010 privind metodologia de recalculare a categoriilor de pensii de serviciu prevăzute la art. 1 lit. c) —h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, coroborate cu cele ale Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, începând cu data de 1 septembrie 2010.

16. Prin *Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014, pronunțată de Tribunalul Prahova — Secția I civilă în Dosarul nr. 58.004/3/2011, pentru un număr de 123 de pensionari, printre care și apelantul din prezenta cauză, au fost anulate deciziile de revizuire emise în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor prevăzute la art. 1 lit. c) —h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, aprobată prin Legea nr. 109/2012 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2011) și a Legii nr. 119/2010, s-a dispus restabilirea situației anterioare emiterii deciziilor de revizuire, în sensul repunerii și menținerii în plată a pensiilor stabilite potrivit Legii nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 223/2007). Au fost obligate intimatele Casa Județeană de Pensii Ilfov și Casa de Pensii a Municipiului București la achitarea sumelor de bani reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii și până la momentul repunerii efective în plată a pensiei de serviciu, sume ce vor fi actualizate cu indicii de inflație la data plății efective.*

17. Prin *Decizia* din 28 august 2014 a Casei Locale de Pensii Sector 1 București a fost pusă în executare *Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014 a Tribunalului Prahova* în ceea ce îl privește pe reclamant.

18. Ulterior, prin *Decizia nr. 118 din 10 februarie 2015, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă, a fost admis recursul declarat de pârâtă și, în consecință, a fost modificată în parte Sentința civilă nr. 1.480 din 6 iunie 2014, pronunțată de Tribunalul Prahova, în sensul că: a fost respinsă excepția autorității de lucru judecat invocată de recurenta Casa de Pensii a Municipiului București prin cererea de recurs, a fost respinsă ca neîntemeiată contestația precizată și completată succesiv — în ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect deciziile de revizuire anulate de tribunal, a fost înlăturată dispoziția privind obligarea intimatelor-recurente Casa Județeană de Pensii Ilfov și Casa de Pensii a Municipiului București la achitarea sumelor de bani reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii și până la momentul repunerii efective în plată a pensiei de serviciu etc.*

19. Prin *Decizia de debit* din 26 octombrie 2015 — contestată în prezenta cauză — având în vedere *Decizia nr. 118 din 10 februarie 2015, pronunțată în recurs de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă, și Referatul plății prestații nr. xxx/26.10.2015, casa locală de pensii a procedat la emiterea acestui titlu executoriu în vederea recuperării sumelor încasate necuvenit de apelant în perioada octombrie 2014—februarie 2015, în cuantum total de 322.909 lei.*

20. Conform anexeii la această decizie, în luna octombrie 2014 s-a plătit suma de 289.695 lei, reprezentând diferența dintre pensia stabilită conform Legii nr. 223/2007 și pensia revizuită/recalculată în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2011 și al Legii nr. 119/2010, de la momentul recalculării/revizuirii, respectiv septembrie 2010—octombrie 2014 inclusiv.

21. Problema de drept este nouă, nefăcând obiectul dezlegării printr-o altă hotărâre a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici al unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

22. Instanța de trimitere a apreciat în sensul utilității sesizării instanței supreme și din perspectiva opiniilor divergente exprimate în materie, prin soluții de practică judiciară, fără să se poată constata însă cristalizarea unei jurisprudențe suficient de articulate în vreunul dintre sensuri, astfel încât să lipsească de obiect și efect util prezenta sesizare.

23. Au fost menționate două decizii relevante, care reflectă jurisprudența neunitară la nivelul Secției a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, după cum urmează:

24. *Într-o primă opinie*, exprimată în cuprinsul Deciziei civile nr. 3.991 din 5 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 30.784/3/2015, s-a apreciat că, în situația unui debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei (1 octombrie 2014), acesta intră sub incidența legii amnistiei numai cu condiția de a fi fost încasat de pensionar până la data intrării în vigoare a legii. Pentru sumele plătite necuvenit ulterior acestei date se emite decizie de recuperare.

25. *Prin cea de-a doua opinie*, exprimată în cadrul Deciziei civile nr. 4.157 din 12 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 29.754/3/2015, s-a reținut că textul Legii nr. 125/2014 și al Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 conduce la concluzia că, indiferent de data când debitul a fost constat, anterior ori ulterior intrării în vigoare a legii (1 octombrie 2014), scutirea se aplică pentru suma reprezentând debit, dacă este corespunzătoare perioadei anterioare acestei date. Scopul legii a fost de a scuti de la recuperare sumele necuvenite, plătite destinatarilor legii, aferente perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

26. S-a arătat că, în cadrul ședinței de practică neunitară de la nivelul Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale din luna octombrie 2016, cu majoritate, s-a apreciat ca fiind corectă cea de-a doua opinie.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

27. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile au formulat următoarele puncte de vedere asupra chestiunii de drept supuse judecării:

28. *Apelantul-reclamant* a susținut că prevederile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 se aplică inclusiv sumelor încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume corespund unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

29. În argumentarea acestui punct de vedere s-a arătat că din lectura de întregului conținut al Legii nr. 125/2014 și al normelor sale de aplicare rezultă faptul că legiuitorul a impus o singură condiție pentru ca scutirea de la recuperare să opereze în acest gen de situații, și anume ca sumele să corespundă perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

30. S-a apreciat că impunerea oricărei altei condiții decât cea stabilită prin textul legii nu poate fi catalogată decât ca o încălcare a principiului de drept *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

31. Atât timp cât textul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 cuprinde dispoziții clare, iar cele două texte din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, respectiv art. 5 și art. 10, nu cuprind dispoziții contrare sau neclare, ba dimpotrivă, lămuresc cu exactitate condițiile de aplicare, s-a apreciat că interpretarea acestor prevederi poate conduce la o singură concluzie: sunt scutite de la recuperare sumele ce corespund perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, fiind fără relevanță, în aplicarea scutirii, momentul plății lor.

32. *Intimata-pârâtă* a susținut că debitele care se scutesc în temeiul Legii nr. 125/2014 și al Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 sunt cele provenite din sume încasate necuvenit de pensionar în perioada 1 ianuarie 2011—1 octombrie 2014. Fiind vorba de un regim derogatoriu de la dreptul comun prevăzut de dispozițiile art. 107 alin. (1) și (2) și art. 179 din Legea nr. 263/2010, altă interpretare dată acestor norme nu poate fi primită, câtă vreme normele cu caracter special sunt de strictă interpretare și aplicare.

33. S-a arătat că Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare instituie o excepție de la regula conform căreia debitele stabilite sau care vor fi stabilite în sarcina pensionarilor nu se vor recupera dacă sumele ce constituie aceste debite au fost încasate efectiv de pensionar înainte de data de 1 octombrie 2014, aceasta fiind interpretarea prevederilor art. 1 alin. (1) din lege prin raportare la prevederile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, interpretare care se realizează ca un tot unitar, iar nu separat.

Fiind vorba despre instituirea unei situații de excepție, prevederile legii și ale normelor de aplicare trebuie să fie interpretate în sensul cel mai strict posibil, fără să se procedeze la o lărgire a sferei de aplicare a acestora.

34. Ca atare, s-a considerat că interpretarea ce trebuie dată prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, este aceea că sunt scutite de la recuperare debitele stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 263/2010 provenite din sume încasate, efectiv, necuvenit în perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, și nu din sume aferente acestei perioade, dar încasate efectiv în perioada ulterioară datei de 1 octombrie 2014.

35. Totodată, s-a considerat că prevederile legale menționate nu se aplică debitelor provenite din sume plătite ca urmare a pronunțării unor hotărâri judecătorești, ulterior desființate de instanța de control în calea de atac.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

36. Completul de judecată al Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, prin Încheierea de sesizare din 28 noiembrie 2016, și-a exprimat punctul de vedere asupra chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări în sensul că, din analiza dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, rezultă că, în situația unui debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei (1 octombrie 2014), sumele intră sub incidența legii amnistiei numai cu condiția de a fi fost încasate de pensionar până la data intrării în vigoare a legii. Pentru sumele plătite necuvenit ulterior acestei date se emite decizie de recuperare.

37. Instanța de trimitere a apreciat că interesează momentul la care au fost încasate aceste sume de către pensionar, chiar dacă este vorba despre un debit constatat ulterior intrării în vigoare a legii amnistiei fiscale.

38. Interpretarea dispozițiilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii nu poate fi decât una literală, deoarece suntem în prezența unei scutiri de la plată, o situație de excepție de la regula recuperării sumelor încasate necuvenit de către pensionari, după cum rezultă din conținutul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014.

39. Principala regulă în demersul de interpretare a excepțiilor constă în faptul că excepțiile sunt de strictă interpretare și aplicare (*Exceptio est strictissimae interpretationis*).

40. Dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 arată că nu se recuperează debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie,

indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor.

41. Legea privind scutirea de la plată a unor debite nu poate să aibă ca obiect decât sume încasate până la data intrării în vigoare a legii, chiar dacă debitul este constatat ulterior.

42. Acest aspect este reglementat cu claritate și în cuprinsul normelor metodologice, respectiv prin art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

43. S-a observat că dispozițiile legale enunțate fac distincție doar între debit constatat la data intrării în vigoare a legii sau ulterior, precum și între sume plătite necuvenit „în perioada ... 1 octombrie 2014” și sume plătite necuvenit, corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014.

44. Criterii precum echitatea sau egalitatea de tratament juridic nu pot fi adăugate celor prevăzute de lege.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

45. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele naționale au înaintat hotărârile judecătorești identificate și care prezintă relevanță pentru problema de drept în discuție, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători, preconizându-se apariția unei practici judiciare neunitare în această materie.

46. Astfel, într-o primă opinie s-a apreciat că sunt scutite de plată și deci nu se recuperează sumele reprezentând pensie încasate necuvenit chiar după data de 1 octombrie 2014, dacă sumele sunt aferente perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014.

47. Într-o altă opinie s-a considerat că, dimpotrivă, sumele încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014, se recuperează.

48. La nivelul Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale au fost identificate 6 cauze similare, suspendate în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

49. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 2.579/C/4673/III-5/2016 din 3 februarie 2017, a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare și jurisprudența Curții Constituționale

50. Deși nu vizează în mod direct chestiunea supusă interpretării în prezenta sesizare, este util a fi menționată Decizia nr. 33 din 24 octombrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 8 februarie 2017, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă în Dosarul nr. 1.619/104/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care s-a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 1 lit. a), art. 2 alin. (1) și art. 3 din Legea nr. 124/2014 privind unele măsuri referitoare la veniturile de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 124/2014*), este exonerat de la obligația restituirii pentru sumele reprezentând venituri de natură salarială încasate necuvenit până la data intrării în vigoare a legii, respectiv 27 septembrie 2014, personalul salarizat sub imperiul actelor normative enumerate în art. 1 din lege.

51. Această decizie prezintă relevanță prin prisma finalității urmărite de legiuitor și prin Legea nr. 124/2014, aceeași cu cea a Legii nr. 125/2014 — acte normative de amnistie fiscală, adoptate de Parlament în vederea realizării unor obiective de politică socială.

52. Prin decizia menționată, între altele, s-a reținut: „(...) chestiunea de drept cuprinsă în sesizare pune în discuție un act de clemență a legiuitorului care, din considerente de politică socială, renunță la dreptul de a recupera sumele constând în venituri de natură salarială încasate necuvenit de către anumite categorii de bugetari.” (paragraful 51).

53. Cu toate că finalitatea celor două acte normative este identică, domeniul de aplicare a fiecărui act normativ este diferit, în raport cu cauza juridică a sumelor încasate necuvenit de beneficiarii legii — venituri de natură salarială, în cazul Legii nr. 124/2014, și, respectiv, pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor, în ipoteza Legii nr. 125/2014.

54. Ca atare, având premise distincte, sunt diferite și soluțiile legislative prin care se asigură realizarea scopului legii, fiecare dintre aceste acte normative având un domeniu propriu de aplicare, se raportează la anumite criterii temporale, modalități de stabilire a debitelor etc., în funcție de raporturile sociale pe care le reglementează.

55. Dispozițiile Legii nr. 125/2014 nu au făcut obiect al sesizării Curții Constituționale.

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

56. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

57. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost în sensul că, în interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

58. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de către părți și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

59. Reglementând, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ca un mijloc de asigurare a unei practici judiciare unitare în interpretarea și aplicarea legii de către instanțele judecătorești, alături de mecanismul recursului în interesul legii, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de nouitate; și

— asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

60. Din examinarea circumstanțelor cauzei deduse judecății pe rolul Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale se constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate.

61. Astfel, Curtea de Apel București este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, în cadrul unui litigiu vizând contestarea Deciziei emise la data de 26 octombrie 2015 de Casa de Pensii a Municipiului București având ca obiect recuperarea sumelor încasate necuvenit de către contestator cu titlu de pensie de serviciu, așadar o decizie prin care contestatorului i s-a imputat suma de 322.909 lei, potrivit Cererii completatoare formulate la prima instanță la data de 16 noiembrie 2015; această cerere a fost disjunsă din Dosarul inițial nr. 27.151/3/2015, fiind înregistrată cu nr. 42.999/3/2015 pe rolul aceleiași instanțe, și a fost soluționată prin Sentința civilă nr. 739 din 25 ianuarie 2016 a Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, ce constituie obiectul apelului cu care curtea de apel a fost sesizată.

62. Potrivit art. 179 alin. (1) și (4) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare: „(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani. (...)”

(4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor teritoriale de pensii și al caselor de pensii sectoriale se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.”

63. Se constată că prin cererea introductivă, inițial, contestatorul a atacat Decizia de revizuire a pensiei din 30 aprilie 2015 pentru care a parcurs procedura prealabilă administrativă obligatorie, fără caracter jurisdicțional, în fața Comisiei Centrale de Contestații, în condițiile art. 149 din Legea nr. 263/2010.

64. Art. 152 din același act normativ stabilește că jurisdicția asigurărilor sociale se realizează de tribunale și curți de apel, iar art. 153 lit. d) din Legea nr. 263/2010 prevede că tribunalele soluționează în primă instanță litigiile privind hotărârile Comisiei Centrale de Contestații.

65. Ca atare, cererea completatoare formulată de către contestator în dosarul de primă instanță, disjunsă și soluționată prin sentința apelată la Curtea de Apel București, prin care a contestat titlu executoriu emis de casa de pensii competentă — Decizia privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie de serviciu din data de 26 octombrie 2015 —, fiind o cerere incidentală în dosarul inițial aflat în competența de primă instanță a tribunalului, este, la rândul său, de competența materială a tribunalului în primă instanță, date fiind prevederile art. 123 din Codul de procedură civilă.

66. Conform art. 155 din Legea nr. 263/2010: „(1) Împotriva hotărârilor tribunalelor se poate face numai apel la curtea de apel competentă.

(2) Hotărârile curților de apel, precum și hotărârile tribunalelor neatacate cu apel în termen sunt definitive.”

67. În consecință, se constată a fi îndeplinită și condiția ca instanța de trimitere — Curtea de Apel București — să fie investită în mod legal cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță.

68. În ceea ce privește cerința ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată se reține că și aceasta este întrunită.

69. Astfel, în motivarea cererii completatoare contestatorul a arătat că suma imputată de pârâtă prin decizia contestată (322.909 lei) include și diferențele corespunzătoare perioadei octombrie 2014—februarie 2015, însă restul de 289.695 lei reprezintă drepturi aferente intervalului 1 septembrie 2010—1 octombrie 2014.

70. În opinia contestatorului, această sumă de 289.695 lei intră sub incidența Legii nr. 125/2014, considerând că în mod nelegal aceasta i-a fost imputată prin decizia de debit. Contestatorul a invocat dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

71. Prin Cererea de apel, înregistrată pe rolul Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru conflicte de muncă și asigurări sociale la data de 11 august 2016, apelantul-contestator a solicitat anularea sentinței apelate cu trimiterea cauzei spre rejudecare, arătând că, deși prima instanță a invocat dispozițiile art. 179 alin. (4) din Legea nr. 263/2010, nu a avut în vedere faptul că prin Legea nr. 125/2014 și normele sale de aplicare au fost amnistiate debitele corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, așa cum este și debitul din prezenta cauză, constituit în parte din drepturi aferente perioadei septembrie 2010—octombrie 2014.

72. Prin Întâmpinarea depusă la dosar la data de 21 septembrie 2016, intimata Casa de Pensii a Municipiului București a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

73. Pe fondul cauzei, intimata a considerat că sumele imputate apelantului nu intră sub incidența Legii nr. 125/2014, invocând în acest sens dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, precum și art. 5 și art. 10 din normele metodologice de aplicare a acestei legi.

74. Ca atare, având în vedere că apelantul contestator a invocat incidența prevederilor actului normativ având ca obiect amnistia fiscală pentru o mare parte din debitul ce i-a fost constituit de către intimată prin decizia contestată, rezultă că devine evidentă legătura cu cauza a chestiunii de drept pentru a cărei dezlegare de principiu a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție.

75. Cerința noutății problemei de drept este și ea îndeplinită, decurgând, în primul rând, din împrejurarea că se solicită interpretarea unui text inclus într-un act normativ relativ recent, prin raportare la momentul sesizării; concret, Legea nr. 125/2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 700 din 24 septembrie 2014 și a intrat în vigoare la data de întâi a lunii următoare datei publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sens în care a prevăzut art. 6 din Legea nr. 125/2014, așadar, la data de 1 octombrie 2014.

76. Pe de altă parte, condiția noutății rezidă nu numai în faptul că amnistia fiscală, respectiv exonerarea de obligația de restituire a unor sume necuvenite achitate cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu este o instituție analizată în lucrări de specialitate juridică, ci și în împrejurarea că textele de lege ridică probleme de interpretare, de o relativă dificultate, chiar în corelație cu normele edictate pentru explicitarea lor și de natură a servi scopului organizării aplicării legii, respectiv Normele metodologice din 29 octombrie 2014, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 3 decembrie 2014, aprobate prin Ordinul comun al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice, respectiv Ordinul nr. 2.073/1.623/2014.

77. În cauză este îndeplinită situația premisă a iminenței apariției unei practici judiciare neunitare, fapt ce rezultă din analiza punctelor de vedere divergente exprimate de curțile de apel din țară și unele tribunale din circumscriptiile acestora, chiar dacă una dintre interpretări se profilează a fi majoritară.

78. În același timp se constată că instanțele judecătorești, având competență în această materie, nu au pronunțat un număr mare de hotărâri judecătorești de natură a contura o jurisprudență constantă și continuă în materia de referință, pe baza unei interpretări adecvate a textului care a generat chestiunea de drept a cărei rezolvare de principiu se solicită.

79. Totodată, se constată că asupra acestei chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior pe calea unui recurs în interesul legii ori a unei alte hotărâri prealabile.

80. Prin urmare, sesizarea întrunește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel încât se impune a se da eficiență mecanismului de

unificare reprezentat de pronunțarea unei hotărâri prealabile, în vederea atingerii dezideratului acestei instituții procesuale, respectiv preîntâmpinarea soluționării diferite a unei chestiuni de drept de către instanțele judecătorești (*control a priori*), ceea ce va avea și efectul asigurării securității raporturilor juridice.

81. Chestiunea de drept cu a cărei dezlegare a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție prin prezenta sesizare privește *interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, în sensul de a se stabili dacă se recuperează sau nu sumele reprezentând „pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor”, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, în condițiile în care aceste sume sunt drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.*

82. În baza art. 5 din același act normativ au fost emise Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor din 29 octombrie 2014, aprobate prin Ordinul comun nr. 2.073/1.623/2014 al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice.

83. Din perspectiva chestiunii de drept ce face obiectul prezentei sesizări interesează dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014, potrivit căroră: „*Prin derogare de la prevederile Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.*”

84. Textul citat instituie o *excepție* de la regula recuperării la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, regulă reglementată de art. 179 din Legea nr. 263/2010.

85. Cu toate acestea, se constată că în domeniul de aplicare a Legii nr. 125/2014 intră nu numai pensiile, indemnizațiile sociale pentru pensionari și indemnizațiile pentru însoțitor stabilite în sistemul public de pensii, ci și categoria pensiilor recalculate potrivit prevederilor Legii nr. 119/2010, precum și pensiile de serviciu, soluție ce se impune din interpretarea sistematică a legii, întrucât art. 3 din Legea nr. 125/2014 prevede în mod expres astfel: „Scutirea de la plată a debitelor, precum și restituirea prevăzută la art. 1 alin. (2), conform prevederilor prezentei legi, se aplică *indiferent de categoria de pensie de care beneficiază sau a beneficiat pensionarul, la momentul constatării existenței debitelor.*”

86. Textul anterior citat din lege este explicitat prin dispozițiile art. 7 și art. 8 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, conform căroră:

„Art. 7. — Fac obiectul scutirii de la plată sumele reprezentând:

a) pensii stabilite conform legislației sistemului public de pensii, pensii recalculate potrivit prevederilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, precum și pensii de serviciu;

b) indemnizația socială pentru pensionari prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate, aprobată prin Legea nr. 196/2009, cu modificările ulterioare;

c) indemnizația pentru însoțitor, prevăzută de legislația privind sistemul public de pensii, în cazul pensionarilor de invaliditate gradul I.”

„Art. 8. — Beneficiază de prevederile art. 1 alin. (1) din lege, cu respectarea prevederilor art. 4—7, următoarele categorii de pensionari:

- a) pensionarii sistemului public de pensii;
- b) pensionarii beneficiari de pensii de serviciu.”

87. Întrucât art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 reglementează o excepție, aceasta este de strictă interpretare — *exceptio est strictissimae interpretationis* —, ceea ce presupune că soluția legislativă pe care o consacră nu poate fi extinsă la alte situații decât cele la care legiuitorul se referă în mod expres.

88. Prin urmare, conform normei analizate, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.

89. În raport cu momentul intrării în vigoare a acestui act normativ, aceste debite aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii — 1 octombrie 2014 —, decurgând din pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor necuvenite beneficiarului prestației sociale:

- (i) fie erau deja constituite — caz în care casele de pensii competente au emis un titlu executoriu în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010;
- (ii) fie aceste titluri executorii, vizând drepturi necuvenite pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014, urmau a fi emise, așadar constituite, ulterior intrării în vigoare a legii.

90. **Pentru teza întâi (i)**, la data intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, *titlurile executorii emise de casele de pensii în aplicarea regulii instituite de art. 179 din Legea nr. 263/2010* fie erau neexecutate, fie erau executate parțial sau total; prin urmare, în aceste cazuri, *debitele erau constituite* la data intrării în vigoare a legii speciale — 1 octombrie 2014 — prin care s-a reglementat exonerarea pensionarilor sau a beneficiarilor prestației sociale de obligația de restituire a sumelor pentru care (mai) aveau calitatea de debitori la aceeași dată a intrării în vigoare a legii.

91. În sensul celor anterior arătate sunt și dispozițiile art. 4 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 care prevăd că:

„În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din lege sunt scutite de la plată *sumele rămase de recuperat*, înscrise în evidența debitorilor la data de 1 octombrie 2014, din *debitele constituite anterior acestei date.*”

92. Ca atare, în acest caz, scutirea vizează ipoteza în care titlul executoriu emis anterior intrării în vigoare a legii nu a fost executat ori a fost parțial executat pentru drepturi încasate necuvenit pentru perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, iar pensionarul sau beneficiarul prestației sociale este exonerat de obligația de restituire a sumei rămase de recuperat.

93. Răspunzând scopului emiterii lor, normele metodologice, prin dispozițiile art. 9, descriu procedura aplicării dispozițiilor art. 1 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 125/2014, astfel:

„Art. 9. — *Debitele aflate în evidență la data de 1 octombrie 2014, care fac obiectul legii, se scutesc de la plată în baza deciziei emise de casa de pensii competentă*, întocmită potrivit modelului aprobat prin ordin al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice. Deciziile se emit în 3 exemplare, din care unul se comunică pensionarului. În temeiul acestor decizii debitele se scad din evidența contabilă.”

94. Deși nu face obiectul prezentei sesizări, pentru demonstrarea caracterului indubitabil al scopului legii (aministia fiscală), este util a se preciza că, pentru sumele deja restituite total sau parțial în baza titlului executoriu emis de casa de pensii

competentă, pensionarul sau beneficiarul prestației sociale, în baza art. 1 alin. (2) din Legea nr. 125/2014, beneficiază de *restituirea sumelor executate*.

95. Textul de lege invocat prevede astfel: „(2) Sumele cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor *provenite din debite și recuperate de la pensionari* începând cu data de 1 ianuarie 2011 și până la data intrării în vigoare a prezentei legi se restituie eșalonat, pe o perioadă de 5 ani calendaristici, începând de la data de 1 ianuarie 2015, prin plăți anuale egale.”

96. Pe de altă parte, cap. III din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 descrie *procedura de efectuare a restituirii sumelor reprezentând debite recuperate până la data de 1 octombrie 2014* (art. 14—27).

97. **Pentru cea de-a doua teză (ii)** norma are în vedere *debitele ce urmau a se constitui* de către casele de pensii prin emiterea de titluri executorii după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014, așadar ulterior datei de 1 octombrie 2014, dar constând în drepturi încasate necuvenit de către pensionari sau beneficiarii prestațiilor sociale pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014.

98. Se observă că art. 1 alin. (1) teza a doua din lege folosește exprimarea „debitele care urmează a fi constituite”, prin urmare, textul are în vedere ipoteza în care calitatea de debitor a pensionarului sau a beneficiarului prestației sociale se naște după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014, așadar după data de 1 octombrie 2014.

99. Aceasta presupune că în această ipoteză normativă legiuitorul are în vedere situații juridice aflate în derulare sau în curs de constituire (*facta pendentia*), precum recalculări de pensii, revizuirii ale deciziilor de pensionare, procese aflate în curs de judecată, nefinalizate încă prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești definitive (potrivit noului Cod de procedură civilă) sau irevocabile (conform Codului de procedură civilă anterior) etc., astfel încât noile situații juridice, născute sau consolidate după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014 în legătură cu pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor încasate deja pentru perioada anterioară datei de 1 octombrie 2014, s-ar putea finaliza cu calitatea de debitor a pensionarului sau a beneficiarului de prestații sociale pentru ceea ce a încasat necuvenit.

100. Or, ca efect al dispozițiilor art. 1 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 125/2014, aceste sume constând în debite care s-au constituit după intrarea în vigoare a legii în sarcina pensionarilor, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, *nu se recuperează*.

101. Art. 5 din normele metodologice explicitează astfel teza a doua din art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014:

„Art. 5. — Sunt scutite, de asemenea, de la plată, conform legii, *debitele constatate ulterior datei intrării în vigoare a legii* în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la această dată, *corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014*.”

102. Normele metodologice se raportează la ipoteza „debite constatate” ulterior datei de 1 octombrie 2014 pentru drepturi corespunzătoare perioadei anterioare acestei date, întrucât aplicarea regulii (recuperarea debitului prin emiterea titlului executorii de către casa de pensii competentă, în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010) nu mai este posibilă, datorită incidenței excepției de la această regulă — art. 1 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 125/2014, care conduce la exonerarea debitorilor de la plata acestora.

103. Prin urmare, constituirea debitelor urmată de stingerea acestora prin efectul legii corespunde unei constatări scriptice a acestor situații juridice.

104. În procesul de aplicare a legii, aceste debite și scutirea de la plată a pensionarilor și beneficiarilor de prestații sociale trebuie *constatate* și reflectate în evidențele contabile ale caselor de pensii competente, sens în care art. 10 și art. 11 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 prevăd:

„Art. 10. — În situațiile în care, *ulterior intrării în vigoare a legii*, respectiv după data de 1 octombrie 2014, se *constată debite reprezentând sume plătite necuvenit* în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a legii, se procedează la revizuirea pensiilor, iar pe deciziile de modificare a drepturilor se va înscrie mențiunea «Suma de lei, încasată necuvenit în perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014.»”

„Art. 11. — Sumele prevăzute la art. 10, *scutite de la plată, se evidențiază într-un cont în afara bilanțului*.”

105. Respectând ierarhia actelor normative prevăzută de Constituția României și de art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 24/2000*), ordinul prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, emis pentru organizarea aplicării legii în temeiul art. 5 din acest act normativ, nu poate adăuga, restrânge sau modifica dispoziția legală pe care o explicitează și a cărei executare o asigură. În acest sens, art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 prevede: „(3) Actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se *emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă*.”

106. În consecință, nu poate fi reținută interpretarea dată de instanța de trimitere, prin raportare la dispozițiile art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, în sensul că legea privind scutirea de la plată a unor debite nu poate avea ca obiect decât sumele *încasate până la intrarea în vigoare a legii*, chiar dacă debitul este constatat ulterior, întrucât o atare interpretare lasă fără aplicare situații juridice care se încadrează în domeniul de aplicare a legii, anume acelea în care *debitele au fost constituite (constatate) ulterior intrării în vigoare a legii* pentru drepturi încasate necuvenit după data 1 octombrie 2014, dar pentru o perioadă anterioară acestei date de referință a legii, și pentru care, de asemenea, operează, prin efectul legii, scutirea de la plată.

107. Criteriul prevăzut de legiuitor în delimitarea domeniului de aplicare a legii în cuprinsul art. 1 privește *constituirea debitului înainte sau după intrarea în vigoare a actului normativ* pentru drepturi încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, *corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014*, sens în care art. 5 din normele metodologice prevede fără echivoc, fiind indiferent dacă încasarea efectivă a drepturilor necuvenite a avut loc înainte sau după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014.

108. Nici dispozițiile primului alineat al art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 nu indică o altă soluție întrucât simpla redare a mențiunilor pe care decizia de modificare a drepturilor, ca urmare a revizuirii pensiilor ar trebui să le cuprindă — „Suma de lei, încasată necuvenit *în perioada 1 octombrie 2014*, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014” —, nu poate limita domeniul de aplicare a legii, chiar dacă o exprimare mai clară ar fi cerut o formulare alternativă, precum: „Suma de lei, încasată necuvenit *în/pentru* perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014.”

109. Mențiunea citată din cuprinsul art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014

corespunde ipotezei în care plata sau încasarea acestor drepturi necuvenite s-a realizat lunar, astfel cum prevede cu valoare de regulă art. 108 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, ceea ce nu înseamnă (în absența unei dispoziții exprese a legii în acest sens) că pot fi excluse din domeniul de aplicare a legii sumele încasate necuvenit chiar *uno actu*, în ipoteza în care acestea îndeplinesc condiția de a viza drepturi aferente perioadei prevăzute de lege (așadar, anterioare datei de 1 octombrie 2014).

110. De asemenea, nici dispozițiile art. 10 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, potrivit cărora „Pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014 se emite decizie de recuperare a acestor sume”, nu susțin o altă concluzie, contrar celor arătate de instanța de trimitere, întrucât legea nu se referă la sume plătite necuvenit după data de 1 octombrie 2014, ci la sume plătite necuvenit *corespunzătoare*

perioadei de după data de referință a legii pentru care nu mai operează exonerarea de la plată.

111. Textul anterior reflectă caracterul de act normativ special al Legii nr. 125/2014 care a reglementat o excepție de la regula în materie, astfel încât, după epuizarea incidenței normei de excepție, se revine la aplicarea regulii recuperării sumelor plătite necuvenit pensionarilor sau beneficiarilor prestațiilor sociale enumerate de lege.

112. Amnistia exclude numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat, nefiind de natură a înlătura caracterul ilicit al faptei de stabilire și încasare a unor drepturi neprevăzute de legislația în vigoare. Drept urmare, încasarea de sume necuvenite, după intrarea în vigoare a actului de clemență, este prohibită de lege și atrage, în continuare, obligația de restituire (în acest sens, paragraful 51 din Decizia nr. 33/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

113. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 42.999/3/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 mai 2017.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 055617